

[Statsministeren.]

miske udvikling, bl. a. for at sikre finansiel stabilitet, hindre unødige likviditetsproblemer og undgå unødigt forstærket efterspørgsel efter arbejdskraft med deraf følgende fare for affolkning af den nyanskaffede fiskerflåde.

Dette synspunkt har det færøske hjemmestyre tilsluttet sig, og der er nu ved lagtingslov oprettet et økonomisk råd for Færøerne.

Til støtte for regeringens bedømmelse af de af landsstyret og det færøske økonomiske råd udarbejdede planer må det anses for påkrævet, at der etableres en fast kreds af økonomisk sagkyndige, som til stadighed kan følge udviklingen på Færøerne. Der har længe eksisteret et — i de seneste år stærkt voksende — behov for et organ, som regeringen kunne konsultere i færøske økonomiske spørgsmål, og der foreslås derfor nu oprettet et sådant rådgivende udvalg.

Lovforslaget har været forelagt det færøske hjemmestyre og er tiltrådt af lagtinget i den foreliggende form. Jeg skal dog tilføje, at det — hvilket også er meddelt hjemmestyret — fra regeringens side er en forudsætning, at forslaget vil kunne opnå bred tilslutning her i det høje ting.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger og til den over investeringsbehovet på Færøerne afgivne rapport af 17. april 1962, skal jeg anbefale forslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Kirkeministeren (Bodil Koch): Herved har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om oprettelse af et efteruddannelsesinstitut for præster.*

Lovforslaget må ses i sammenhæng med de bestræbelser, der har været gjort i de senere år inden for en række faggrupper for at efterkomme de stigende krav om efteruddannelse.

Kirkeministeriet modtog allerede i 1960 et andragende fra pastoralseminariet om en årlig bevilling til fortsættelseskursus for præster. Dette andragende byggede på et memorandum, indsendt til direktionen for pastoralseminariet af det udvalg, der i 1958 var nedsat af direktionen for at gennemarbejde spørgsmålet om efteruddannelse for præster.

Når ministeriet nu finder tiden moden til at fremsætte lovforslag om et efteruddannelsesinstitut, skyldes det den glædelige kendsgerning, at J. C. Hempels legatfond ved gavebrev af 3. april 1962 har givet tilsagn om, at de legatfonden tilhørende ejendomme i Søllerød by og sogn til sin tid vil blive overdraget kirkeministeriet eller en kirkelig institution, der skal anvende ejendommene til formål, der fremmer kirkeligt-kulturelt og økumenisk arbejde. Selv om der muligvis går mange år, inden overdragelsen kan finde sted, er det dog allerede besluttet, at præsternes efteruddannelsesinstitut senere skal have til huse i den smukke ejendom „Vatelunden“, som med meget ringe til- og ombygning vil være særdeles velegnet til dette brug. Det er rimeligt også ved dette lovforslags fremsættelse at takke fabrikant Hempel og hustru for den storstiledede gave. I bemærkningerne til lovforslaget er der redegjort for ejendomsoverdragelsen, og jeg skal derfor ikke her komme ind på nærmere enkelt-heder.

I den årrække, der vil gå, inden de endelige planer kan realiseres, må efteruddannelsesinstituttet arbejde i lejede lokaler, på højskoler eller andre egnede steder. Vigtigt er det imidlertid, at instituttet snarest muligt oprettes, og at der vælges en styrelse, som kan gå i gang med at udarbejde retningslinjerne for efteruddannelsen. Herved vil man også kunne indhøste en del erfaring, som kan få værdi, når instituttet tager sin endelige form i forbindelse med overtagelse af „Vatelunden“. Der er i bemærkningerne til lovforslagets § 2 redegjort for styrelsens sammensætning.

I juli 1962 nedsatte kirkeministeriet et midlertidigt Vatelundsudvalg, som i december samme år afgav en kort betænkning vedrørende de praktiske og teoretiske problemer, der knytter sig til oprettelsen af efteruddannelsesinstituttet. Det siges her, at undervisningen dels skal have til formål at give deltagerne en ajourføring og opriskning af universitetsundervisningen, navnlig i de eksegetiske fag, der må anses for de vigtigste for præsterne. Dernæst må der finde en uddybelse og videreførelse sted af de mere praktisk-teologiske fag (homiletik, kateketik etc.). Men udvalget finder tillige, at instituttet bør være et sted, hvor præster

[Kirkeministeren.]

får lejlighed til ikke blot gennem foredrag, men gennem en omfattende undervisning at møde tidens filosofiske og sociologiske, litterære og kunstneriske problematik. Udvalget anser det for meget væsentligt, at præster ad denne vej kan få en alsidig orientering.

Ud over de foreslåede længere kursus tænker udvalget sig, at der kan afholdes mindre specialkursus. Her tænkes f. eks. på kursus for hospitals- og fængselspræster, kursus for præster ved institutioner for evnesvage og for præster med specielle sociale opgaver.

Med hensyn til lærerkræfter ved de påtænkte kursus er det udvalgets opfattelse, at ejendommens beliggenhed i Københavns omegn stærkt vil gavne mulighederne for at få kvalificerede lærere inden for de ovenfor nævnte fagområder. Bortset fra forstanderen skal der næppe ansættes faste lærere ved præsteakademiet. Men der vil være mulighed for, at gæsteforelæsere — udenlandske eller danske — kan bo på ejendommen i kortere eller længere tid.

Jeg anbefaler hermed lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Formanden: Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede minister for Grønland, for at han kan give den i går anmeldte redegørelse.

Ministeren for Grønland (Mikael Gam): På baggrund af fremkomne meddelelser bl. a. i Grønlandsposten om den i år forekommende betydelige nedgang i torskefiskeriet ved Grønland har det ærede medlem hr. Ninn-Hansen bedt mig give en redegørelse for regeringens overvejelser vedrørende erhvervssystemet i Grønland.

I min redegørelse vil jeg tage det udgangspunkt, hvorom jeg tror at der fra alle sider er enighed, at fangst og fiskeri og behandling af fisk, således som naturforholdene nu engang er i Grønland, må være hovederhvervet i Grønland, og at en hævnning af produktiviteten og dermed levestandarden må ske ved en udvikling af fiskeriet — med tilhørende forædlingskunst — til et moderne og effektivt erhverv.

Grønlændernes fiskeri blev praktisk taget lige op til 1950 drevet først fra kajakker og

siden fra små usødygtige, åbne træbåde, hvoraf langt de fleste var uden motor. Det er i virkeligheden først fra tiden efter 1950, at udviklingen af det grønlandske fiskeri har taget fart.

Samtidig med at antallet af fartøjer er steget, er udviklingen også gået i retning af anskaffelse og brug af større og større fiskerfartøjer; jeg kan således blot nævne, at der i 1962 blev udsendt 46 kuttere over 10 t og 23 under 10 t, men heraf var de 19 til fiskerne i Angmagssalik.

Jeg vil i denne forbindelse lige gøre opmærksom på, at en fiskerkutter på 10 t koster ca. 125.000 kr., en kutter på 16 t koster ca. 225.000 kr., og en på 20 t koster ca. 350.000 kr. leveret i Grønland.

Antallet af erhvervsfiskere i Grønland er steget fra ca. 1.800 i 1953 til ca. 2.500 i 1961 eller med godt 35 pct. Samtidig er folketallet i Grønland for mænd på 14 år og derover steget med ca. 25 pct. Skønt opgørelsen af antallet af egentlige erhvervsfiskere er usikker, tør det vist fastslås, at en større del er søgt ind i fiskeriet, og ser man alene på de egentlige fiskeridistrikter — fra Nanortalik i syd til og med Jakobs-havn i nord — udgør erhvervsfiskerne ca. 40 pct. af den voksne mandlige befolkning. Til sammenligning kan det oplyses, at antallet af fiskere på Færøerne udgør ca. 42 pct. af den voksne mandlige befolkning.

De traditionelle fiskeredskaber i Grønland er stadig langlinerne og håndlinerne, for de sidstes vedkommende nu i den moderne form, nemlig „snellen“. Forsøg med bundgarn indledtes af danske fiskere ved Grønland i slutningen af 40erne, men først i slutningen af 50erne var bundgarn almindelig udbredt langs vestkystens skærgård, og i dag er vel ca. 200 bundgarn i brug i Grønland. Til rejtrawling anvendes trawl af samme konstruktion som de trawl, der anvendes i Skagerrak og ved Norges vestkyst. I laksefiskeriet er anvendelse af drivgarn påbegyndt i de seneste år.

Det er naturligt at se på fangstresultaterne, og jeg kan i denne forbindelse nævne, at inden for perioden 1950-62 er der tale om en meget stærk forøgelse i det samlede fiskeri. Fra en samlet landing på 20.600 t som gennemsnit for årene 1950-52 er der i 1962 landet 43.600 t. For torskefiskeriet drejer det sig om en stigning fra ca. 19.000 til